

Будник Л.А.,
к.е.н., доцент кафедри аудиту, ревізії та аналізу,
Тернопільський національний економічний університет

ЕКОНОМІЧНА ЕКСПЕРТИЗА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Інвестиційні рішення мають важливе значення для успішного розвитку підприємства. Вони необхідні для освоєння нових ринків, створення і підтримки конкурентоздатності. З метою прийняття рішення про інвестування в той чи інший об'єкт необхідно оцінити ефективність, перевірити чи відповідають результати даного проекту цілям інвесторів і які інвестиції необхідні для їх досягнення.

В системі управління створення і реалізації інвестиційного проекту важлива роль належить економічній експертизі. В процесі експертизи необхідно визначити ефективність інвестиційного проекту, його пріоритетні напрями, виявити існуючі тенденції розвитку та перспективні джерела фінансування з врахуванням факторів залучення інвестицій, розробити механізми впливу на інвестиційні процеси й інструменти контролю за ефективністю використання інвестиційних ресурсів.

Економічну експертизу в наукових працях визначають як форму економічного контролю. Вона не є окремою наукою. Тому в теорії і на практиці при проведенні економічної експертизи застосовують методи контролю, економічного аналізу, статистики.

Просторові, часові, кількісні, якісні та структурні характеристики об'єкта економічної експертизи пізнають частковими методами контролю. Пізнання стану та поведінки об'єкта управління загалом вимагає використання всієї сукупності характеристик об'єкта, об'єднання часткових методів у загальні, що набагато важче, ніж дослідження частковим методом якої-небудь однієї характеристики. Спеціальні методи дослідження можна вважати частковими і, необхідно поєднувати загальнонаукові та спеціальні методи під час наукового дослідження. Для оцінки стану, ризиків та перспектив такого складного об'єкта як, інвестиційний проект, слід враховувати такі групи характеристик або критеріїв:

- 1) зміна стану і поведінки підприємства чи його операцій у часі;
- 2) переміщення окремих операцій, частини або елементів підприємства (наприклад, сировини, матеріалів, готової продукції) у просторі;
- 3) зміна якісних, кількісних і структурних характеристик підприємства (або його операцій, частин) у просторі і часі.

Основне завдання експертизи полягає в оцінці наукового і технічного рівня проекту, його ефективності і способів виконання. Спираючись на результати економічної експертизи, можна приймати рішення щодо фінансування проектів[1].

При проведенні експертизи проектів важливо врахувати потенційний вплив результатів проведених досліджень на економічне, екологічне та соціальне середовище. Експерти мають право запитувати будь-які дані по проекту.

Важливим моментом при експертизі є комплексна оцінка показників ефективності. Така оцінка передбачає врахування чинників комерційної та виробничої можливостей реалізації проекту, відповідність очікуваних показників ефективності проекту за критеріями, які є задовільними при прийнятті управлінського рішення, дотримання методики складання бізнес-плану та ін [2]. Експертиза комплексної оцінки показників ефективності складається з таких етапів:

1) проведення зустрічі з ініціатором проекту. Це дозволить виявити, чи розуміє підприємець – ініціатор проекту умови реалізації проекту і того ділового середовища, в яке йому належить увійти;

2) збір необхідної інформації. Етап необхідний, якщо експерту потрібно переконатися в достовірності інформації, представленої в проекті. Інформація може бути запрошена у розробника;

3) аналіз всіх частин інвестиційного проекту і супровідних додаткових документів;

4) проведення опитування експертів, вивчення довідкових матеріалів і літератури. При необхідності експерт, який здійснює економічну експертизу проекту, може звернутися до окремих фахівців за профілем проекту. Для підтвердження точності розрахунків може знадобитися додаткова інформація, подана в довідниках, в проведених раніше маркетингових дослідженнях.

5) аналіз отриманої інформації за результатами власного дослідження. Експерт проводить пошук необхідної інформації по аналізованому інвестиційному проекту. До переліку інформації входить інформація за переліком послуг, що надаються самою фірмою, так і конкурентами досліджуваної фірми, аналізу також піддаються ціни фірми та її конкурентів. Перевіряють інформацію щодо постачальників сировини, матеріалів, обладнання.

6) підготовка і передача письмового звіту замовникам.

Головним критерієм, що сприяє відбору інвестиційного проекту, є мінімум витрат на його проведення. У процесі відбору інвестиційного проекту необхідно звернути увагу на способи зниження ризику[3]. Експертиза

забезпечує кінцеву оцінку всіх аспектів проекту перед запитом чи рішенням про його фінансування.

Отже, економічна експертиза передбачає спеціальну перевірку і оцінку можливості виконання та достатності очікуваної ефективності інвестиційного проекту з метою прийняття рішення щодо реалізації проекту або участі в його реалізації.

Література

1. Багрова І. В. Інвестиційні проекти в Україні: проблеми та досвід: монографія / І. В. Багрова, Т. С. Яровенко. – Д.: НГУ, 2009. – 238 с.
2. Клиффорд Ф. Грей Управление проектами: Практическое руководство: [пер с англ.] / Клиффорд Ф. Грей, Эрик У. Ларсон – М.: Дело и сервис, 2003. – 528 с.
3. Давиденко Н. М. Аналіз інвестиційних проектів: навч. посіб. / Давиденко Н. М.; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. – Київ: Компринт, 2015. – 377 с.

УДК 657

Бурденюк Т. Г.,

к. е. н., доцент кафедри обліку в державному
секторі економіки та сфері послуг,
Тернопільський національний економічний університет

АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Сьогодні під стратегічним менеджментом розуміється інтегрований аналітичний підхід, котрий об'єднує елементи планування, прогнозування, реалізації і контролю функціонування бізнес-стратегії, а також обумовлює розуміння довгострокових цілей і завдань підприємства, враховує не тільки внутрішню діяльність і ресурси підприємства, а й зовнішні аспекти його функціонування – конкурентів, постачальників, клієнтів, макроекономічні умови, політику, нормативно-правову базу та її зміни, тощо. Для успішного функціонування система стратегічного управління потребує відповідного аналітичного забезпечення.

За загальноприйнятим визначенням поняття аналіз (грец. – analisis – розклад) є розчленування цілого на складові елементи. З наукової точки зору аналіз – це метод дослідження, який полягає в уявному поділі цілого на складові елементи і виділенні окремих сторін, властивостей, зв'язків. Таке